

T.C.
İSTANBUL
1. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019/2674
KARAR NO : 2020/2194

DAVACI :
VEKİLLERİ :

[REDACTED]

DAVALI : İSTANBUL VALİLİĞİ İL GÖÇ İDARESİ MÜDÜRLÜĞÜ
VEKİLİ :

Vatan Cad. İstanbul Valiliği Ek Hizmet Binası, K.4, Hukuk İşleri
Çalışma Grup Başkanlığı Fatih/İSTANBUL

DAVANIN ÖZETİ : Suriye vatandaşı olan davacı tarafından, gönüllü geri dönüş formuna dayalı yapılan geri gönderme işleminin; hukuka aykırı olduğu, hakkındaki sınır dışı kararının iptali için dava açıldığı, Anayasa Mahkemesine de tedbir talepli başvuru yapıldığı ve tedbir kararı verildiği, dosyasında birden fazla gönüllü geri dönüş formu olduğu, her birinde farklı imza bulunduğu, formdaki imza veya parmak izlerinin kendisine ait olmadığı, ülkesine geri dönmek istemediği halde iradesine aykırı form düzenlendiği, kendi anadilinde ülkesine dönmek istemediğine dair beyanı Binkılıç Geri Gönderme Merkezine 245795 sayılı evrak ile sunduğu, buna rağmen Hatay Cilvegözü sınır kapısından çıkışının yaptırıldığı, gönüllü geri dönüş formunda usuli eksiklikler bulunduğu, ülkesine dönmek istememesine rağmen bu belgeye dayanarak geri gönderildiği iddialarıyla iptali istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Davacının kendi isteğiyle gönüllü geri dönüş işleminin tesis edildiği, işlemin 2577 sayılı Yasaya göre idari davaya konu edilebilecek işlem olmadığı, tek taraflı irade beyanından ibaret olduğu ve işlemin hukuka uygun olduğu iddiasıyla davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İstanbul 1. İdare Mahkemesi'nce gereği görüldü:

Davalı idarenin usule yönelik itirazı, dava konusu gönüllü geri dönüş formunun düzenlenmesinden sonra ülkesine gönderilen yabancıların geçici koruma statüsünden kaynaklanan haklarının sona erdiği dikkate alındığında idari davaya konu edilebilecek bir işlem olduğundan yerinde görülmeyle esasın incelenmesine geçildi.

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun "Geçici Koruma" başlıklı 91. maddesinde; "(1) Ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılara geçici koruma sağlanabilir.

(2) Bu kişilerin Türkiye'ye kabulü, Türkiye'de kalışı, hak ve yükümlülükleri, Türkiye'den çıkışlarında yapılacak işlemler, kitlesel hareketlere karşı alınacak tedbirlerle ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasındaki iş birliği ve koordinasyon, merkez ve taşrada görev alacak kurum ve kuruluşların görev ve yetkilerinin belirlenmesi, Cumhurbaşkanı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." hükmüne yer verilmiştir.

22.10.2014 tarih ve 29153 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Geçici Koruma

T.C.
İSTANBUL
1. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019/2674
KARAR NO : 2020/2194

Yönetmeliğinin "Geçici koruma sağlanacak yabancılar" başlıklı 7. maddesinin 1. fıkrasında geçici korumanın; ülkesinden ayrılmaya zorlanmış, ayrıldığı ülkeye geri dönemeyen, acil ve geçici koruma bulmak amacıyla kitlesel veya bu kitlesel akın döneminde bireysel olarak sınırlarımıza gelen veya sınırlarımızı geçen yabancılardan haklarında bireysel olarak uluslararası koruma statüsü belirleme işlemi yapılamayan yabancılara uygulanacağı düzenlendikten sonra, aynı Yönetmeliğin "Geçici korumanın bireysel olarak sona ermesi veya iptali" başlıklı 12. maddesinde; "(1) Geçici korunanların;

- a) Kendi isteğiyle Türkiye'den ayrılması,
  - b) Üçüncü bir ülkenin korumasından faydalanması,
  - c) Üçüncü bir ülkeye insani nedenler veya yeniden yerleştirme kapsamında kabul edilmesi ya da üçüncü bir ülkeye çıkış yapması,
  - ç) Ölmesi,
- hallerinde geçici koruma bireysel olarak sona erer.

(2) 8 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında yer alanların geçici korumanın kapsamı dışında tutulması gerektiğinin sonradan anlaşılması halinde geçici koruma, Genel Müdürlük veya valilikler tarafından iptal edilir." hükmüne, "Geçici koruması sona erenlerin tekrar gelmesi" başlıklı 13. maddesinde ise; "Geçici koruma uygulamasının devam ettiği süre içinde, geçici koruma kapsamında olduğu halde 12 nci maddeye göre geçici koruması sona eren yabancıların, geçici korumadan faydalanmak üzere tekrar sınırlarımıza gelmesi veya sınırlarımızı geçmesi halinde, geçici koruma hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına Genel Müdürlük bireysel olarak karar verir. Genel Müdürlük bu yetkisini, kısmen veya tamamen valiliklere devredebilir." hükmüne,

'Geçici koruma kapsamına alınmayacak yabancılar' başlıklı 8. Maddesinde, "(1) Aşağıdaki hallerde, yabancı geçici korumadan yararlandırılmaz, yararlandırılmışsa geçici koruması iptal edilir.

a) Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair 1967 Protokolüyle değişik 28/7/1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmenin 1 inci maddesinin (F) fıkrasında belirtilen fiillerden suçlu olduğuna dair ciddi kanaat bulunanlar. b) Türkiye dışında hangi saikle olursa olsun zalimce eylemler yaptığını düşündürecek nedenleri bulunanlar. c) Bu fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen suç ya da fiillerin işlenmesine iştirak eden veya bu fiillerin işlenmesini tahrik edenler. ç) Ülkesinde silahlı çatışmaya katılmış olduğu halde bu faaliyetlerini kalıcı olarak sonlandırmayanlar. d) Terör eylemlerinde bulunduğu veya planladığı ya da bu eylemlere iştirak ettiği tespit edilenler. e) Ciddi bir suçtan mahkûm olarak topluma karşı tehdit oluşturabileceği değerlendirilenler ile milli güvenlik, kamu düzeni veya kamu güvenliği açısından tehlike oluşturduğu değerlendirilenler. f) Türkiye'de işlenmesi hâlinde hapis cezası verilmesini gerektiren suç veya suçları daha önce işleyen ve bu suçun cezasını çekmemek için menşe veya ikamet ülkesini terk edenler.g) Uluslararası mahkemelerce hakkında insanlık suçu işlediğine dair karar verilmiş kişiler. ğ) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun Dördüncü Kısım Yedinci Bölümünde yer alan suçlardan birini işleyenler. (2) Birinci fıkra kapsamındaki kararlar bireysel olarak Genel Müdürlük tarafından alınır ve ilgili yabancıya bildirilir. Genel Müdürlük bu yetkisini, kısmen veya tamamen valiliklere devredebilir.(3) Birinci fıkra kapsamında olanlar, ülkelerine dönüşleri sağlanıncaya kadar, insani nedenlerle mevcut geçici barınma merkezlerinin özel bir bölümünde veya ayrı geçici barınma merkezinde ya da valiliklerce belirlenen yerlerde, Kanunda belirtilen idari gözetim kararı alınmaksızın da barındırılabilir. Bu yabancıların aile üyeleri, talep etmeleri halinde, aile üyelerinin geçici koruma durumlarına bakılmaksızın aynı yerde de barındırılabilir. (4) Geçici koruma kapsamına alınmayan kişilerin ülkelerine geri dönüşleri sağlanıncaya kadar haklarında yapılacak tüm iş ve işlemlere ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından belirlenir. (5) Geçici barınma merkezi yönetimi, acil ihtiyaç durumlarında ya da kamu kurum ve kuruluşlarının talebi üzerine birinci fıkra kapsamındaki yabancıların geçici barınma merkezinden kısa süreli olarak ayrılmasına izin verebilir. Geçici barınma merkezi yönetimi tarafından gerekli görülen durumlarda, geçici barınma merkezinden kısa süreli olarak ayrılacak bu kişilere kolluk görevlilerinin eşlik etmesi talep edilebilir. Bu yabancıların geçici barınma merkezinden kısa süreli ayrılmasına ilişkin hususlar, geçici barınma merkezlerinin kuruluş ve yönetimi ile ilgili düzenlemeler kapsamında belirlenir." hükmüne;

'Gönüllü geri dönüş' başlıklı 42. maddesinde, "(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki yabancılardan gönüllü olarak ülkesine dönüş yapacaklara gerekli kolaylık gösterilir ve imkânlar ölçüsünde destek sağlanabilir. (2) Genel Müdürlük, gönüllü geri dönüş çalışmalarını, ilgili ülke makamları, kamu kurum ve

T.C.
İSTANBUL
1. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019/2674
KARAR NO : 2020/2194

kuruluşları, uluslararası kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde planlayabilir, proje ve program hazırlayabilir ve uygulayabilir. (3) Genel Müdürlük, gönüllü geri dönüş işlemlerinin uygulanması amacıyla uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir. (4) Gönüllü geri dönüş işlemlerinin uygulanmasına dair usul ve esaslar ile gönüllü geri dönüş yapanlara sağlanabilecek yardımlar Genel Müdürlük tarafından belirlenir ve valilikler tarafından uygulanır." hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacı hakkında 08.07.2019 tarihinde sınır dışı kararı alındığı, 10.07.2019 tarihinde düzenlenen gönüllü geri dönüş formu ile ülkesine gönderilmek üzere sınır kapısına götürüldüğü, hakkında yakalama kararı bulunduğu anlaşılmaması üzerine sınır kapısından geri döndürüldüğü, Bakırköy 1. Asliye Mahkemesince 30.07.2019 tarihinde yakalama kararının geri alınmasından sonra 31.07.2019 tarihinde düzenlenen gönüllü geri dönüş formu üzerine ülkesine gönderildiği, davacı tarafından gönüllü geri dönüş formuna dayalı yapılan geri gönderme işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bakılan olayda, davacının sınır dışı işleminin iptali istemiyle İstanbul 1. İdare Mahkemesinde açılan E:2019/1898 sayılı dava sonucunda 12.12.2019 tarih ve K:2019/3405 sayılı kararı ile davanın reddine karar verildiği, davalı idarece davacı hakkında sınır dışı edilmek için ilk olarak 10.07.2019 tarihinde geri dönüş formu düzenlendiği, hakkında yakalama kararı bulunduğu anlaşılmaması üzerine sınır kapısından geri döndürüldüğü, Bakırköy 1. Asliye Mahkemesince 30.07.2019 tarihinde yakalama kararının geri alınmasından sonra ikinci kez 31.07.2019 tarihinde düzenlenen gönüllü geri dönüş formu üzerine ülkesine gönderildiği, söz konusu iki gönüllü geri dönüş formundaki davacı imzalarının birbirinden farklı olduğu dikkate alındığında bu belgelerin davacının gerçek iradesini yansıtmadığı, davacının vekilleri aracılığıyla ülkesine dönmek istemediği yönündeki beyanını 01.08.2019 tarihinde davalı idareye sunduğu da göz önünde bulundurulduğunda davacının ülkesine dönmeye yönelik açık bir iradesi bulunmadığı anlaşılmakta olup davacının gönüllü geri dönüş formuna dayanarak ülkesine gönderilmesine ilişkin işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle **dava konusu işlemin iptaline**, adli yardım isteminin kabulüne karar verilmesi nedeniyle alınmayan ve aşağıda dökümü yapılan 202,80-TL yargılama giderinin davalı idareden tahsili için İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'na müzekkere yazılmasına, davacı tarafından yatırılan 6,40 TL vekalet harcı ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 2.040,00-TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, artan posta avansının kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, kararın tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'ne istinaf yolu açık olmak üzere 27/11/2020 tarihinde esasta oybirliği usulde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan	Üye	Üye

YARGILAMA GİDERLERİ		:
Başvuru Harcı	:	44,40 TL
Karar Harcı	:	44,40 TL
Posta Gideri	:	114,00 TL
TOPLAM		:
		202,80 TL

T.C.
İSTANBUL
1. İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019/2674
KARAR NO : 2020/2194

AZLIK OYU:

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde; iptal davaları; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin incelenmesinden iptal davalarına, idari işlemlerin konu olabileceği anlaşılmaktadır. Bir idari işlemin iptal davasına konu olabilmesi ise ancak kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem olması ile mümkündür. İlgilisinin hukuksal durumunda değişiklik yapmayan başka bir deyişle ilgisini hukuk yönünden etkilemeyen idari işlemlerin iptal davasına konu olması mümkün değildir. Kesin ve yürütülmesi zorunlu olan ve idari davaya konu edilebilecek işlemler, idarenin kamu gücüne dayanarak, tek yanlı irade beyanıyla tesis ettikleri, hukuk düzeninde değişiklik yapan, ilgisini hukuk yönünden etkileyen işlemlerdir.

Aynı yasanın 14. maddesinde dava dilekçelerinin maddede sayılan hususlar yönünden ilk incelemeye tabi tutulacağı; maddenin (6) bendinde; maddede sayılan hususların ilk incelemeden sonra tespit edilmesi halinde de davanın her safhasında 15. madde hükmünün uygulanabileceği, 15. maddenin (b) bendinde ise; dava konusu edilen işlemin; idare davaya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi gereken nitelikte bir işlem olmaması halinde davanın reddine karar verileceği hükme bağlanmıştır.

Bakılan olayda dava konusu edilen gönüllü geri dönüş formunun idari davaya konu edilebilecek kesin ve yürütülebilir bir işlem olmadığı, sınır dışı kararı sonucu davacının ülkesine gönderilmesinden önce davacıya imzalatılan bir form olduğu dikkate alındığında davanın incelenmeksizin reddi gerektiği kanaatiyle esastan inceleme yönündeki çoğunluk görüşüne katılmamaktayım.

Öte yandan, usul yönünden çoğunluk görüşüne katılmamakla birlikte dava konusu işlemin iptali yönündeki çoğunluk görüşüne katılmaktayım.

Üye

